

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-2020

(ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਐਮ ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੈਸਟਰ: ਚੌਥਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ: ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9:00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4:00 ਵਜੇ ਤਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਬਾਕੀ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ , ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ। ਭਾਸ਼ਾਈ ਧੁਨੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਾਕਾਤਮਕ ਬਣਤਰਾਂ ਤਕ ਹਰ ਜੁਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ :

ਚੌਥੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਕਰਨਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਂਦਿਆਂ ਵਾਕ , ਉਪਵਾਕ, ਵਾਕੰਸ਼, ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਭਾਵੰਸ਼ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਵੰਸ਼ ਵਿਚ ਰੂਪ (MORPH) ਸਹਿ-ਰੂਪ (Allomorph) , ਮੁਕਤ ਭਾਵੰਸ਼, ਯੁਕਤ ਭਾਵੰਸ਼, ਸਿਫਰ ਭਾਵੰਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਧੁਨੀ ਭਾਵੰਸ਼ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧਾਤੂ ਅਤੇ ਵਧੇਤਰਾਂ (Affixes) ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਆਕਰਨਕ ਵਰਗ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਚਨ, ਲਿੰਗ, ਕਾਲ, ਵਾਚ, ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਆਸਪੈਕਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ), ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ, ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ਆਰਥੋਗਰਾਫੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਦੋ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

1. ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਆਕਰਨਕ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਕ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਗੇ।
3. ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
4. ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਏਗਾ।

5. ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਪਰਖ ਸਕਣਗੇ।
6. ਆਰਥੋਗਰਾਫੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਲਿਖਣ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਗੇ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਬਣਤਰਾਂ ਵਿਚ ਧੁਨੀ ਤੋਂ ਵਾਕ ਤਕ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਕ ਮਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
2. ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਗੇ।
3. ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਅਮਲੀ ਹੁਨਰ (Practical skill) :

1. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ IPA (International Phonetic Alphabet) ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਣਾ।
2. ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਜ਼ਰੀਏ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਭਾਵੰਸ਼ਾਂ (Morphemes) ਨੂੰ ਡਾਇਆਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਏਗਾ।

5. ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ ਦੇ ਕੇ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

*ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ :

1. ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
1. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੋ

3. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰਿਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 30 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	02 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 20 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	22 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	17 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਿਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਸਿੱਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ- ਵਿਗਿਆਨ: ਡਾ. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ
2. ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ: ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
3. ਪਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ: ਵੇਦ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ

4. ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ: ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
5. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕਾਈਆਂ: ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
6. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ: ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ (ਸੰਪਾ.)

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ੍ਰੋਤ :

1. [www.glossary.sil.org/term/grammatical category](http://www.glossary.sil.org/term/grammatical%20category)
2. <https://en.wikipedia.org/wiki/orthography>
3. <https://www.thoughtco.com>
4. <https://www.quora.com/what.does.semantics>
5. <https://theodora.com/encyclopedia/i/indoaryan.languages.html>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ

ਕਲਾਸ : ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ : ਪਹਿਲਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਲੋਕਧਾਰਾ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਧਐਨ ਦਾ ਵਿਧਾ ਖੇਤਰ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ-ਧਰਮ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਕਲਾ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਮਹੱਤਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
2. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
3. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪਾਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
4. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
3. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

1. ਲੋਕਧਾਰਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਲੇਕਧਰਾ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਕਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

(2019-2020)

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ(ਆਪਸ਼ਨ-II)

ਕਲਾਸ ਐਮ.ਏ. : ਸਮੈਸਟਰ ਦੂਸਰਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 09:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 03:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:-

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਇੰਨਪੁਟ ਅਤੇ ਆਊਟਪੁਟ ਸੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪ ਫੋਂਟ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। |

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ ਸੂਚੀ:-

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ, ਦਫਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ WWW.gndu.ac.in ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕਾਰਜਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:-

1. ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲੇਗੀ।

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਪ ਫੋਂਟ ਸਬਦ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ

ਭਾਗ ਚੋਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :-

ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਸੀ. ਪੀ. ਕੰਬੋਜ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬੁਕਸ, 2010
2. ਦਿਲਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਸੰਪਾ.), ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬੁਕਸ - ਦਿਲਰਾਜ ਸਿੰਘ
3. ਸੀ. ਪੀ. ਕੰਬੋਜ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਿਓਰੋ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਰੋਤ :-

1. [https://en.m.Wikipedia.org/wiki/Punjabi](https://en.m.wikipedia.org/wiki/Punjabi)
3. <https://www.thoughtco.com>
3. youtube

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

ਕਲਾਸ: ਐਮ.ਏ.

ਸਮੈਸਟਰ: ਤੀਜਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।

Course Outcomes:

ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਵੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਲੇਬਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਭੁੱਬਲ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਕੇ ਭੁੰਮਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਗੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਣ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਪੱਖ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇਗਾ।

ਅਮਲੀ ਹੁਨਰ:

ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਪੜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਪਾਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾਟਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

ਨਾਟਕ ਤੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ

ਕਲਾਸ : ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ : ਚੌਥਾ

ਅਧਿਆਪਕ : ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਦੀਪ ਸੋਢੀ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

5. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
6. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
7. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੈਖਵ, ਖਲੀਲ ਜ਼ਿਬਰਾਨ ਅਤੇ ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
8. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
6. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਨਵੀਨ ਧਾਰਾ (ਚੈਂਬਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

5. ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ -ਚਿੰਤਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
7. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
8. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਾਸਿਕੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
6. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

AiDAwpn dI rUp-ryKw :

Bwg/Xuint	AiDAwpn dw smW (lgBg)
Bwg pihlw	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
Bwg dUjw	1 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
Bwg qIjw	26 ਫਰਵਰੀ 15 ਮਾਰਚ
Bwg cOQw	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
duhrweI	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਖਲੀਲ ਜਿਬਰਾਨ : ਪੈਗੰਬਰ
2. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ।
3. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ।
4. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ।

5. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ।
6. ਜਲੋਰ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ
7. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਆਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਤਰ
8. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਸਰੂਪ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਮਗਰੀ/ਸਰੋਤ:

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com/>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ

ਕਲਾਸ : ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ : ਚੌਥਾ

ਅਧਿਆਪਕ : ਡਾ. ਸੁਖਿਵੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

9. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
10. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
11. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੁਆਦਸੀ ਤੇ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਮੌਤ ਅਲੀ ਬਾਬੇ ਦੀ, ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
12. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

7. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
9. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਨਵੀਨ ਧਾਰਾ (ਚੌਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

9. ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

10. ਕਹਾਣੀ-ਚਿੰਤਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
11. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
12. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

7. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
9. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

AiDAwpn dI rUp-ryKw :

Bwg/Xuint	AiDAwpn dw smW (lgBg)
Bwg pihlw	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
Bwg dUjw	1 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
Bwg qIjw	26 ਫਰਵਰੀ 15 ਮਾਰਚ
Bwg cOQw	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
duhrweI	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸੰਘ ਫਰੈਂਕ, ਨੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
2. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਪਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
3. ਜਲੋਰ ਸਿੰਘ ਖੀਵਾ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ
4. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਆਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਤਰ
5. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਰੋਤ ਤੇ ਸਰੂਪ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਮਗਰੀ/ਸਰੋਤ:

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com/>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

(ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿੱਸਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
2. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਰਸ ਦੀ ਹੀਰ, ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
3. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

13. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿੱਸਾ ਪਦ ਦੀ ਵਿਉਤਪਤੀ ਤੇ ਭਾਵਾਰਥ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
14. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
15. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਰਸ ਦੀ ਹੀਰ, ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

10. ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
11. ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
12. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

13. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਬੀਰ ਕਾਵਿ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

13. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

14. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।

15. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਭਗਤ ਬਾਣੀ

ਕਲਾਸ: ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਵਿ, ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ, ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਅਤੇ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

16. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
17. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
18. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਅਤੇ ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
19. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

16. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
17. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

18. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਅਤੇ ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

1. ਕਾਵਿ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਚਿੰਤਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ

ਕਲਾਸ: ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ: ਪਹਿਲਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪਰਿਪੇਖ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

19. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
20. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
21. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।
22. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
3. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ, ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

20. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੇ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
21. ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਚਿੰਤਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
22. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
23. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

14. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
15. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
16. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਖੇਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ

ਕਲਾਸ: ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਖੇਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਰੂਪਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ-ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਰੁਝਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਕ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੇਗਿੰਦਰ ਰਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਕਾਰਜ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

24. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੇਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
25. ਖੇਜ ਅਤੇ ਖੇਜ ਵਿਧੀ, ਖੇਜ ਸੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।
26. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
27. ਸਮੁੱਚੇ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਖੇਜ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੋਧਿਕ ਹੁਨਰ:

23. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੇਜ ਪਦ ਦੀ ਵਿਉਤਪਤੀ ਤੇ ਭਾਵਾਰਥ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
24. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਜ ਦੇ ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਨਵੀਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

25. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਰੂਪਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ, ਵਿਹਾਰਿਕ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਮਦਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
26. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

5. ਖੋਜ ਪਦ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਸਾਹਿਤ ਖੋਜ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
7. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
8. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
6. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ

ਕਲਾਸ: ਐਮ.ਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਸਮੇਸਟਰ: ਪਹਿਲਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਪਏ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਤਮਸ ਨਾਵਲ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

28. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
29. ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।
30. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਪਏ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
31. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ(ਅੱਗ ਦੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਤਮਸ) ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

32. ਸਮੁੱਚੇ ਕੇਰਸ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

27. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
28. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਨੁਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
29. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਪਏ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
30. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

9. ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
10. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
11. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
12. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

7. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਰਿਪੇਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
9. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਬੀ.ਕਾਮ (FINANCIAL SERVICES)
ਸਮੈਸਟਰ: ਦੂਜਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ: ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ
ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਆਤਮ- ਅਨਾਤਮ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰੂ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੈਰੂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
----------------------	----------------------	------------

ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
1. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
3. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

1. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
2. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
3. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੋਤ :

1. www.punjabipedia.org
2. www.pa.wikipedia.org
3. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ:	BCA/ B.VOC
ਸਮੈਸਟਰ:	ਦੂਜਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ:	ਪ੍ਰੋ. ਅਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ:	ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਆਤਮ- ਅਨਾਤਮ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰੂ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੈਰੂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

7. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
8. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
9. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
10. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
11. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
12. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
4. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
6. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

4. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
5. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
6. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੋਤ :

4. www.punjabipedia.org
5. www.pa.wikipedia.org
6. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ:	ਲਾਜਮੀ ਪੰਜਾਬੀ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ:	B.VOC/ BDMM
ਸਮੈਸਟਰ:	ਦੂਜਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ:	ਪ੍ਰੋ. ਸੋਨੂੰ ਸਮਰਾਏ
ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ:	ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਆਤਮ- ਅਨਾਤਮ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰੂਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੈਰੂਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

13. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
14. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
15. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
16. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
17. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
18. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
7. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
9. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

7. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
8. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
9. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ੍ਰੋਤ :

7. www.punjabipedia.org
8. www.pa.wikipedia.org
9. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: B.SC IT
ਸਮੈਸਟਰ: ਦੂਜਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ: ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਆਤਮ- ਅਨਾਤਮ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰੂਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੈਰੂਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

19. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
20. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
21. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
22. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
23. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
24. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
10. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
11. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
12. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

10. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
11. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
12. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੋਤ :

10. www.punjabipedia.org
11. www.pa.wikipedia.org
12. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: B.SC. BIO TECH.
ਸਮੈਸਟਰ: ਦੂਜਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ: ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ
ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਆਤਮ- ਅਨਾਤਮ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਰੂਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੈਰੂਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

25. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
26. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
27. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
28. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
29. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
30. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
13. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
14. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
15. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

13. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
14. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
15. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੋਤ :

13. www.punjabipedia.org
14. www.pa.wikipedia.org
15. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

(2019-2020)

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਲਾਸ ਬੀ.ਬੀ.ਏ./: ਸਮੈਸਟਰ ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ

ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 09:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 03:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:-

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। 'ਦੇ ਰੰਗ' ਪੁਸਤਕ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ। 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ, ਦਫਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ ਸੂਚੀ:-

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ, ਦਫਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ WWW.gndu.ac.in ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:-

1. ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲੇਗੀ।

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਬਦ-ਬਣਤਰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :-

ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ - ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
2. ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ - ਅਤਰ ਸਿੰਘ
3. ਸੁਰਜੀਤ: ਪਾਤਰ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ - ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
4. ਮਾਨਵ- ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ -ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
5. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ - ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ
6. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ - ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਰੋਤ :-

1. <https://en.m.wikipedia.org/wiki/Punjabi>
2. <https://theodora.com/encyclopaedia/i/inderyan.languages.html>
3. <https://www.thoughtco.com>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

(2019-2020)

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਲਾਸ : ਬੀ. ਕਾਮ ਸਮੈਸਟਰ ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਰਾਜ ਕੌਰ, ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ

ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 09:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 03:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:-

ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। 'ਦੇ ਰੰਗ' ਪੁਸਤਕ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ। 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ, ਦਫਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ ਸੂਚੀ:-

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਬਦ-ਬਣਤਰ, ਦਫਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ WWW.gndu.ac.in ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੇੜ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਸ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਲੈਕਚਰ ਲੇੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:-

1. ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਬਦ-ਬਣਤਰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰੀ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਖਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :-

ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਮਾਨਵ- ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ -ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
2. ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੀਖਿਆ - ਡਾ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
3. ਕਾਵਿ ਅਧਿਐਨ - ਅਤਰ ਸਿੰਘ
4. ਸੁਰਜੀਤ: ਪਾਤਰ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ - ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
5. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਵਿਕਾਸ - ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ
6. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ - ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਰੋਤ :-

1. <https://en.m.wikipedia.org/wiki/Punjabi>
2. <https://theodora.com/encyclopaedia/i/inderyan.languages.html>
3. <https://www.thoughtco.com>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਬੀ.ਕਾਮ

ਸਮੇਸਟਰ : ਚੌਥਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, pRo. gurpRIq
isMG

ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਸਲੇ(ਜਤਿੰਦਰ ਬਰਾੜ) ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੇਖ-ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ :

ਚੌਥੇ ਸਮੇਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ :

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਰੋਤ :

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com/>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਬੀ.ਬੀ.ਏ
ਸਮੈਸਟਰ : ਚੌਥਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਪ੍ਰੋ. gulzwr isMG
ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

5. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ
6. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
7. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਸਲੇ(ਜਤਿੰਦਰ ਬਰਾੜ) ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੇਖ-ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ :

ਚੌਥੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ :

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ

ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਰੋਤ :

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com/>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-2020

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ : ਬੀ.ਬੀ ਏ

ਸਮੇਸਟਰ : ਛੇਵਾਂ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ। : ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ। : ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ, ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਪ੍ਰਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਅਤੇ ਉਘਾੜਨ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਮਝਾਉਣਾ।
2. ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਉਤਮ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਪੜਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਚੰਗੀ ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਸਿੱਖ ਸਕਣ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ :

- ਕਾਵਿ ਗੋਰਵ (ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਕਵੀ) (ਸੰਪਾ• ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ), ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
- ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ (ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ), ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
- ਲੇਖ ਰਚਨਾ (ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ)
- ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ
- ਵਿਆਕਰਣ:

(ੳ) ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ : ਲਿੰਗ, ਵਚਨ ਅਤੇ ਕਾਰਕ

(ਅ) ਕਿਰੀਆ ਵਾਕੰਸ਼: ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਬਣਤਰ ਤੇ ਪ੍ਕਾਰ

ਪੜਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ/ਢੰਗ:

- ਲੈਕਚਰ- ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
- ਵਿਆਕਰਨ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਚਾਕ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ
- ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
- ਈ ਸਰੋਤ

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

- ਜੀਵਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਝ।
- ਕਾਵਿ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਚੀ।

- ਵਿਆਕਰਨੀਕ ਇਕਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਅਮਲੀ ਹੁਨਰ:

- ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਛੇ ਦਿਨ ਲੈਕਚਰ।
- ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਲਿਖਿਤ ਟੈਸਟ ਲੈਣੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀਬੇਟ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਦੇਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ।
- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਪਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਫੇਸ਼ ਕਰਾਉਣੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਾਉਣੀ।
- ਸਮੇਂ- ਸਮੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਲਿਜਾਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜਨ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ।

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ:

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ। ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 30 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	02 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 20 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	22 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	17 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ।	ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

- ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ - 40% - ਹਰ ਪਾਠ ਦੇ ਬਾਅਦ
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ - - ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿਨ
- ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ - 40% - ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ/ਸਮੱਗਰੀ:

- ਕਾਵਿ ਗੋਰਵ (ਸੰਪਾ• ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ)
- ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ (ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ)
- ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ (ਡਾ• ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ)
- ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ (ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ)
- ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ (ਡਾ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ)

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਰੋਤ:

- ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਡੀਆ
- ਵਿਕੀ ਪੀਡੀਆ
- ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਜੀਟਲ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-2020

(ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ : ਬੀ.ਏ. ਸਮੈਸਟਰ : ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ:- ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਰਾਜ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਸੋਨੂੰ ਸਮਰਾਏ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 09:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 04:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:- ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਪਰਿਖੇਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਹਿਤਿਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ ਸੂਚੀ:- ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ(1700ਤੱਕ) ਪੜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣੀ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਇਟ

www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ ਢੰਗ:-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
5. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
6. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
7. ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦਿਨ e-resource (e-notes,ppt) ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:-

1. ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
3. ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ’ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਜਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ
5. ‘ਮੰਚ ਘਰ’ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਇਕਾਂਗੀ ਵਿਧਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

ਅਧਿਆਪਨ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ:-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	1 ਫ਼ਰਵਰੀ ਤੋਂ 28 ਫ਼ਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	1 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 25 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	26 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ ਤਰੀਕਾ	ਘਟੋ-ਘਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾ ਸਾਰਨੀ
1. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40 %	10 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
3. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:- ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ:-

1. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
2. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ।
3. ਵਿਆਕਰਨ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ੍ਰੋਤ:-

1. <https://en.m.wikipedia.org/wiki/punjabi>
2. <https://theodora.com/encyclopedia/i/inderyan.languages.html>
3. <https://www.thoughtco.com>
4. PPT

5. E-NOTES

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਬੀ.ਏ.

ਸਮੈਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ: ਪ੍ਰੋ. ਸੋਨੂੰ ਸਮਰਾਏ, ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਰਾਜ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਸਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ.ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਡਾ. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ।

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਜੀਵਨੀਆਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਦੋ-ਰੰਗ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ

ਜੀਵਨ, ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

31. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
32. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
33. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
34. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
35. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
36. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।

- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
16. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
17. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
18. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰਿਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

6. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

16. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
17. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
18. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ੍ਰੋਤ :

16. www.punjabipedia.org
17. www.pa.wikipedia.org
18. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ	:	ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	:	ਬੀ.ਏ
ਸਮੇਸਟਰ	:	ਚੌਥਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ	:	pRo. silMdr isMG, pRo. suKrwj kOr
ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ	:	ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

9. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ
10. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
11. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਸਲੇ(ਜਤਿੰਦਰ ਬਰਾੜ) ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
12. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੇਖ-ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ :

ਚੌਥੇ ਸਮੇਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ :

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
------------	---------------------

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਰੋਤ :

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com/>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

(2019-2020)

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ : ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਲਾਸ ਬੀ.ਏ. : ਸਮੈਸਟਰ ਚੌਥਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 09:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 03:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼:-

ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੂਲ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:- ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ

WWW.gndu.ac.in ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀਪੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:-

1. ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।
2. ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਨਿਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਲਿੱਪੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :-

ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਰੋਤ :-

1. <https://en.m.wikipedia.org/wiki/Punjabi>
2. <https://theodora.com/encyclopaedia/i/inderyan.languages.html>
3. <https://www.thoughtco.com>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

(ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਇਲੈਕਟਿਵ ਪੰਜਾਬੀ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਬੀ.ਏ

ਸਮੈਸਟਰ: ਛੇਵਾਂ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਪ੍ਰੋ. ਸੋਨੂੰ ਸਮਰਾਏ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਈ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਛੰਦ ਚੋਹਿਰਾ, ਸੋਰਠਾ, ਕਬਿੱਤ, ਕੋਰੜਾ, ਚੋਪਾਈ, ਸਿਰਖੰਡੀ, ਬੈਂਤ, ਆਦਿ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ:

ਛੇਵੇਂ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ (1700 ਈ. ਤਕ) ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਨੋਟਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਜਗਤ ਦੇ ਅੰਰਤਗਤ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ:

1. ਲੈਕਚਰ: ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਸਾਰ, ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਆਦਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਲੇਖ ਦਾ ਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ, ਲਿਖਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਤੀਜਾ ਭਾਗ ਛੰਦ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਜੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ ਗਾਈਆਂ ਰਚਾਨਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਾਲੀ ਤੇ ਫਿਰ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਸਹਾਇਕ ਸਮਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰੂਪਗਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।

2. ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤਰਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ।

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਛੰਦ, ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣਗੇ।

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਛੰਦ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪਗਤ ਵਿਧਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

1. ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ

ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

1. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ) 40% ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ
3. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਡਾ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਿਰਦੇਜੀਤ ਭੋਗਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ 1700 ਤਕ
1. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ
2. ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ

3. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ
4. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਮਗਰੀ/ਸਰੋਤ:

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

(ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਬੀ.ਏ

ਸਮੈਸਟਰ: ਛੇਵਾਂ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਪ੍ਰੋ. ਸੋਨੂੰ ਸਮਰਾਏ, ਪ੍ਰੋ. ਸਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਈ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਧਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ:

ਛੇਵੇਂ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਾਵਿ ਗੋਰਵ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਨੋਟਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ:

1. ਲੈਕਚਰ: ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਸਾਰ, ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਆਦਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਲੇਖ ਦਾ ਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ, ਲਿਖਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਤੀਜਾ ਭਾਗ ਛੰਦ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਜੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਸਹਾਇਕ ਸਮਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰੂਪਗਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰੂਪਗਤ ਵਿਧਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

1. ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ

ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

1. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ) 40% ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ
3. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ
2. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
3. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ

4. ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਮਗਰੀ/ਸਰੋਤ:

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਲਾਸ: ਬੀ.ਏ/ ਬੀ.ਕਾਮ/ਬੀ.ਬੀ.ਏ/ਬੀ.ਵੋਕ(ਸਾਰੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ), ਬੀ.ਸੀ.ਏ, ਬੀ.ਐੱਸਸੀ. ਆਈ ਟੀ/ਬੀ, ਐੱਮ.ਐੱਮ/ਬੀ.ਜੇ.ਐੱਮ.ਸੀ

ਸਮੈਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ : ਪ੍ਰੋ. ਸੁਖਰਾਜ ਕੌਰ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ(ਵਾਕੰਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕ) ਸੰਬੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।
3. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ(ਵਾਕੰਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕ) ਸੰਬੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

31. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
32. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
33. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

13. ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ, ਪੈਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਲੈਕਚਰ, ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
14. ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਪਛਾਣ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
15. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ, ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪੈਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
10. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
11. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਲਾਸ: ਬੀ.ਏ/ ਬੀ.ਕਾਮ

ਸਮੇਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ : ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਮੰਡ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ(ਵਾਕੰਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕ) ਸੰਬੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਤਰ ਵਾਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।
3. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

5. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ(ਵਾਕੰਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕ) ਸੰਬੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।
6. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਤਰ ਵਾਕ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
7. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

34. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
35. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
36. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

17. ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ, ਪੈਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਲੈਕਚਰ, ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
18. ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਪਛਾਣ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
19. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

20. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ, ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪੈਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
12. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
13. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਮੁੱਢਲੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਕਲਾਸ: ਬੀ.ਪੀ.ਟੀ/ਬੀ.ਐੱਸਸੀ ਬਾਇਓਟੈੱਕ/ਬੀ ਐੱਸ ਸੀ (ਮੈਡੀਕਲ-ਨੋਨਮੈਡੀਕਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ)

ਸਮੇਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ : ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ(ਵਾਕਾਂਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕ) ਸੰਬੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਤਰ ਵਾਕ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।
3. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।

Course outcomes:

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

9. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ(ਵਾਕਾਂਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਅਤੇ ਵਾਕ) ਸੰਬੰਧੀ ਭਰਪੂਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।
10. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਤਰ ਵਾਕ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
11. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
12. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਬੋਧਿਕ ਹੁਨਰ:

37. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
38. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
39. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

21. ਕੋਰਸ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ, ਪੈਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਲੈਕਚਰ, ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
22. ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ ਪਛਾਣ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
23. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

24. ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਆਕਰਣਕ ਇਕਾਈਆਂ, ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ, ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰ ਵਾਕ, ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਪੈਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
14. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
15. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਸ਼ਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ

2019-20

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਂ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਬੀ.ਐੱਸ.ਸੀ (ਮੈਡੀਕਲ, ਨਾਨ ਮੈਡੀਕਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ)

ਸਮੈਸਟਰ: ਦੂਜਾ

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ: ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਮੰਡ, ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਦੀਪ ਸੋਢੀ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 4:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ : ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ (ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਜੀਵਨੀਆਂ) ਦੇ ਜਰੀਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਨ ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੈ-ਸੂਚੀ : ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਦੋ-ਰੰਗ' ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀਆਂ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ

ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਧਾਰ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ : ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ :

37. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ
38. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਇੱਕ
39. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣਾ:- ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
40. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
41. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
42. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ :

- ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੋਣਗੇ।
- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

- ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਯਾਦਾਂ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।
- ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਬਦ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ
ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ		
19. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ)	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
20. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ		ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
21. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰਿਖਿਆਵਾਂ	40%	ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ :

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)
ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	11 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	3 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 22 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 14 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ
ਦੁਹਰਾਈ	15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤੱਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

7. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀਂ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ :

19. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ- ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
20. ਪ੍ਰਚਾਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਦੇਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ
21. ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ - ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੋਤ :

19. www.punjabipedia.org
20. www.pa.wikipedia.org
21. www.shabadkosh.com

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ	:	ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ
ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	:	ਬੀ.ਐੱਸਸੀ.
ਸਮੇਸਟਰ	:	ਚੌਥਾ
ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ	:	ਡਾ.ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, pRo. suKrwj kOr
ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ	:	ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ :

13. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ
14. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
15. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਸਲੇ(ਜਤਿੰਦਰ ਬਰਾੜ) ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
16. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੇਖ-ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ :

ਚੌਥੇ ਸਮੇਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ :

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ /ਤਰੀਕੇ :-

1. ਲੈਕਚਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਛੇ
2. ਸੈਮੀਨਾਰ : ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਚੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਚਾ ਲਿਖਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਕਚਰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ :

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:-

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ /ਤਰੀਕਾ	ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ	ਸਮਾਂ- ਸਾਰਨੀ
ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ	40%	ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ	--	ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ
ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ	40%	ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ :-

ਭਾਗ/ ਯੂਨਿਟ	ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਭਗ
------------	---------------------

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 05 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	06 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੱਕ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਰੋਤ :

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com/>

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵੇ

2019-2020

(ਕੋਰਸ ਦਾ ਨਾਮ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ)

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ: ਬੀ.ਐੱਸਸੀ

ਸਮੈਸਟਰ: ਛੇਵਾਂ

ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ: ਸਵੇਰੇ 9.00 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 3.00 ਵਜੇ ਤਕ।

ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਮ : ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ

ਕੋਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਈ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਧਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ।

ਕੋਰਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਸੂਚੀ:

ਛੇਵੇਂ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕਾਵਿ ਗੋਰਵ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ। ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ, ਸਾਹਿਤਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਨੋਟਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ:

ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ www.gndu.ac.in ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ/ਢੰਗ:

1. ਲੈਕਚਰ: ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਛੇ।

2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਸਾਰ, ਕਵੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਆਦਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗਏ ਲੇਖ ਦਾ ਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ, ਲਿਖਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਤੀਜਾ ਭਾਗ ਛੰਦ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੋਜੈਕਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
6. ਸਹਾਇਕ ਸਮਗਰੀ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ:

1. ਇਸ ਕੋਰਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰੂਪਗਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ।

ਬੌਧਿਕ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰੂਪਗਤ ਵਿਧਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ।
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਆਕਰਣਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ(Practical skill):

1. ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੀ.ਪੀ.ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਚੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਲੇਖ ਰਚਨਾ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੁਨਰ:

1. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਜਨਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ।
3. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋਣਗੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ:

ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਢੰਗ/ਤਰੀਕਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਨੀ

ਅੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ

1. ਕਲਾਸ ਟੈਸਟ (ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ) 40% ਯੂਨਿਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ
2. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ
3. ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ

ਭਾਗ/ਯੂਨਿਟ ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਾਂ (ਲਗਭਗ)

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ	10 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਜਨਵਰੀ
ਭਾਗ ਦੂਜਾ	01 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 25 ਫਰਵਰੀ
ਭਾਗ ਤੀਜਾ	26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 15 ਮਾਰਚ
ਭਾਗ ਚੌਥਾ	16 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ
ਦੁਹਰਾਈ	6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਤਕ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ:

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੁੱਲ ਲੈਕਚਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ 75% ਹਾਜ਼ਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਮਾਨ
2. ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸਿਧਾਂਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
3. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ

4. ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਮਗਰੀ/ਸਰੋਤ:

- www.punjabipedia.org
- <https://pa.m.wikipedia.org>
- <https://www.punjabi-kavita.com>